

43. Zagregowane dane, dotyczące:

1) Korzystania z kredytów, pożyczek, gwarancji i poręczenia pracownikom, członkom zarządu i organów nadzorczych, ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty:

a. Pożyczki i kredyty:

Wyszczególnienie	Kwota pożyczki	Stan na koniec roku				
		Oprocentowanie od - do	Kwota do spłaty	Termin spłaty (określić)		
				do 1 roku	1-5 lat	powyżej 5 lat
1	2	3	4	5	6	7
Pracownicy	3 168 791,00	0,00% - 10,00%	1 972 871,52	4 998,00	196 238,52	1 771 635,00
Członkowie Zarządu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Członkowie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej	9 679 736,40	2,63%-14,00%	4 813 900,90	1 018 220,90	95 000,00	3 700 680,00

b. Gwarancje i poręczenia:

Wyszczególnienie	Kwota gwarancji	Termin zakończenia gwarancji
1	2	3
Pracownicy	0,00	N.D
Członkowie Zarządu	0,00	N.D
Członkowie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej	1 000 000,00	2018-02-02

2) Wynagrodzenia, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłacone lub należne członkom zarządu i organów nadzorczych Banku:

Wyszczególnienie	Wynagrodzenia za 2017 rok	
	Obciążające koszty w zł	Wypłacone z zysku w zł
1	2	3
Członkowie Zarządu	854 518,24	0,00
Członkowie Rady Nadzorczej	76 066,82	0,00
Członkowie Komisji RN	30 448,28	0,00

3) Przeciętne zatrudnienie w roku 2017 wynosiło 149,33 etatów.

4) Koszty związane z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

W 2017 roku utworzono rezerwy w wysokości 15 500,00 zł na finansowanie pracowniczych programów emerytalnych oraz w wysokości 551 053,68 zł jako inne koszty do zapłacenia z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych (premie).

44. Transakcje z Radą Nadzorczą, Zarządem oraz Kadrami Kierowniczymi oraz procentowy udział przypadającego na transakcje z tymi podmiotami, z podziałem na:

Wyszczególnienie	ZARZĄD I KADRA KIEROWNICZA				RADA NADZORCZA			
	Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r.		Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r.	
	kwota zł	udział%	Kwota zł	udział%	Kwota zł	udział%	Kwota zł	udział %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Należności i zobowiązania pozabilansowe nominalnie	404 548,18		1 139 568,26		5 793 420,90		2 701 285,40	
Zobowiązania	987 874,46		457 080,45		639 875,36		274 037,78	
Główne pozycje przychodów:	23 101,21	100,00%	170 517,23	100,00%	375 208,10	100,00%	673 266,47	100,00%
przychody prowizyjne	6 441,54	27,88%	13 731,43	8,05%	2 968,48	0,79%	13 216,16	1,96%
przychody z odsetek, dochody rezerwy	16 659,67	72,12%	156 785,80	91,95%	372 239,62	99,21%	660 050,31	98,04%
Koszty, w tym:	11 293,54	100,00%	339 897,28	100,00%	207 874,48	100,00%	2 045 621,51	100,00%
odsutki i prowizje, koszty rezerwy na kredyty i pożyczki	11 293,54	100,00%	339 897,28	100,00%	207 874,48	100,00%	2 045 621,51	100,00%
Udzielone zobowiązania finansowe w tym nieodwołalne		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

45. Informacja o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez jednostki w innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązаныmi.

Bank nie zawarł istotnych transakcji ze stronami powiązаныmi, które miałyby wpływ na sytuację majątkową i wynik finansowy jednostki.

Wykaz transakcji zawartych z bankiem zrzeszającym SGB-Bank S.A.:

a) należności:

- rachunek bieżący – 5 104 669,79 zł,
- depozyty terminowe – 83 295 819,44 zł,
- odsetki od depozytów – 845 672,24 zł,

b) zobowiązania:

- kredyt rewalwingowy – 0,00 zł,
- odsetki od kredytu – 153 447,67 zł,
- prowizja od kredytu – 52 599,15 zł,
- prowizje od operacji i zasileń – 310 962,62 zł.

46. Cele i zasady zarządzania ryzykiem z wyszczególnieniem podziału na kategorie:

- 1) ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko płynności;
- 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 6) ryzyko kapitałowe;
- 7) ryzyko bancassurance,
- 8) ryzyko utraty reputacji,
- 9) ryzyko strategiczne,
- 10) ryzyko braku zgodności;

11) ryzyko modeli.

Nadrzędnym dokumentem procesu zarządzania ryzykiem w Banku jest Strategia Zarządzania Ryzykiem w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie (zwana dalej Strategią Ryzyka). Strategia Ryzyka podlega co najmniej raz w roku przeglądowi zarządcemu, ostatni miał miejsce w listopadzie 2017r. Zweryfikowana Strategia Ryzyka obowiązuje od 01.01.2018r.

Strategia Ryzyka wynika z realizacji przez Bank, Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego na lata 2017 – 2022. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie realizując Strategię Ryzyka ma na względzie spółdzielczą tradycję i wartości społeczne, zasady, w tym te, które stanowią istotę i fundament spółdzielczości:

- 1) dobrowolnego i otwartego członkostwa,
- 2) demokratycznej kontroli członkowskiej,
- 3) ekonomicznego uczestnictwa członków,
- 4) autonomii i niezależności,
- 5) kształcenia, szkolenia, informacji,
- 6) współdziałania.

Kluczowym elementem Planu Naprawy jest wdrożenie skutecznego zarządzania ryzykiem Banku, adekwatnego do jego skali i profilu działania, przywracając mu pełną wiarygodność rynkową, stabilność kapitałową oraz stwarzając podstawę do dalszego rozwoju.

Strategicznym celem Banku jest przywrócenie Bankowi zdolności do efektywnego identyfikowania, pomiaru i kontroli ryzyka w ramach działalności bankowej oraz określenia takiego poziomu ryzyka, który jest dla Banku bezpieczny i adekwatny z punktu widzenia realizacji Planu Naprawy.

Bank zarządza ryzykiem w sposób zapobiegający powstaniu w Banku zagrożenia utraty płynności lub wypłacalności, a tym samym wystąpienia groźby upadłości.

Założenia strategii biznesowej Banku, w oparciu o którą powstała Strategia Ryzyka:

1. Plan Naprawy jest obecnie strategią Banku. Głównym celem Banku na obecnym etapie jest ograniczenie portfela kredytów zagrożonych oraz wprowadzenie zmian polityki w zakresie sprzedaży, zarządzania ryzykiem, sprawozdawczości i komunikacji, organizacji Banku oraz narzędzi informatycznych pozwalających na stabilne funkcjonowanie i przygotowanie podstawy pod rozwój Banku po zakończeniu procesu naprawy.
2. Bank działa na rynku lokalnym, mocno osadzonym w swoim regionie geograficznym.
3. Docelowo Bank będzie obsługiwał klientów indywidualnych, rolników indywidualnych, przedsiębiorców (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), średnie i duże gospodarstwa rolne oraz małe i średnie przedsiębiorstwa zlokalizowane wyłącznie w powiatach, w których Bank, na dzień sporządzenia niniejszej Strategii Ryzyka, posiada Oddziały oraz w powiatach ościennych. Jednym z celów strategicznych jest stopniowe wychodzenie Banku z ekspozycji kredytowych udzielonych klientom indywidualnym lub podmiotom gospodarczym zlokalizowanym poza docelowym zasięgiem geograficznym działalności Banku.
4. Nowa aktywność kredytowa będzie uruchamiana stopniowo i w pierwszym okresie będzie przewidywała ograniczenia całkowitej ekspozycji kredytowej na klienta kredytowego lub na grupie powiązanej. Wszystkie potrzeby klientów Banku przekraczające maksymalny limit łącznej ekspozycji kredytowej przyjęty polityką kredytową będą realizowane we współpracy z Bankiem

Zrzeszającym lub z innymi bankami.

5. Bank będzie rozwijał ofertę produktową w obszarze depozytowym.

6. W obszarze kredytowym, Bank będzie oferował produkty kredytowe w PLN:

1) Dla klientów indywidualnych: karty kredytowe, limity w ROR, ratalne kredyty konsumpcyjne, pożyczki gotówkowe na cele konsumpcyjne, pożyczki hipoteczne w kwotach i okresach finansowania ustalonych w polityce kredytowej Banku,

2) Dla podmiotów gospodarczych: kredyty obrotowe, kredyty inwestycyjne, w tym na finansowanie nieruchomości komercyjnych w kwotach i w okresach finansowania ustalonych w Polityce Kredytowej Banku, w tym kredyty zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkaniowych lub komercyjnych oraz gwarancje bankowe.

7. Bank może kontynuować współpracę z agencjami rządowymi w zakresie obsługi kredytów preferencyjnych.

8. W okresie realizowania Planu Naprawy nie przewiduje się nowych ekspozycji kredytowych o okresie finansowania dłuższym niż 15 lat.

Bank posiada strukturę organizacyjną pozwalającą na rozdzielenie na wszystkich poziomach funkcji zarządzania sprzedażą od funkcji zarządzania ryzykiem.

W ramach funkcji zarządzania ryzykiem Bank oddziela funkcje identyfikacji ryzyka od funkcji pomiaru i od funkcji kontroli ryzyka.

Bank posiada system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

1) Poziom pierwszy – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku. Zarządzanie ryzykiem na tym poziomie oznacza między innymi:

a) określenie maksymalnych pułapów decyzyjności na szczeblach operacyjnych,

b) wprowadzenie zasady co najmniej dwóch osób uczestniczących w procesie podejmowania decyzji obciążonej ryzykiem kredytowym,

c) regularne monitorowanie i ocena jakości decyzji obciążonych ryzykiem podejmowanych na szczeblu działalności operacyjnej Banku oraz w ramach procesów kontroli funkcjonalnej,

d) systematyczne szkolenie pracowników z zakresu zagadnień dotyczących ryzyka,

e) bieżący nadzór nad pracownikami w zakresie przestrzegania polityk ryzyka, zasad opisanych w regulacjach wewnętrznych Banku, sprawowany przez bezpośrednich przełożonych,

f) Bank planuje w kolejnych latach uwzględnianie jakości pracy rozumianej jako przestrzeganie zasad ostrożnego podejścia do ryzyka w ocenie pracy poszczególnych pracowników, jednostek organizacyjnych lub komórek organizacyjnych.

2) Poziom drugi – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie do tego powołanych stanowiskach lub komórkach organizacyjnych oraz pracowników do spraw zgodności. Zarządzanie oznacza między innymi:

a) powołanie niezależnych, odrębnych komórek organizacyjnych Centrali Banku, pozostających pod bezpośrednim nadzorem Członków Zarządu, zajmujących się oceną ryzyka kredytowego, monitorowaniem ryzyka kredytowego, administracją kredytową, zarządzaniem pozostałym ryzykiem uznanym za istotne, sprawozdawczością zarządczą dotyczącą ryzyka oraz Stanowiska do spraw Zgodności,

b) pracownicy poziomu drugiego zarządzania ryzykiem są odpowiedzialni za identyfikację,

pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie oraz sprawozdawczość danego rodzaju ryzyka uznanego za istotne,

- c) działalność Zespołu Kontroli Wewnętrznej,
- d) powołanie komitetów odpowiedzialnych za opiniowanie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem (Komitet ALCO, Komitet Kredytowy, Komitet ds. Bezpieczeństwa, Komitet do spraw Jakości Danych),
- e) systematyczne szkolenie pracowników zajmujących się administracją, zarządzaniem lub kontrolą ryzyka z odpowiedniego zakresu zagadnień,
- f) opracowanie procesów zarządzania ryzykiem, administracji ryzykiem i obiegu dokumentów pozwalających na sprawne zarządzanie ryzykiem,
- g) opracowanie dokumentów (polityk, podręczników, metodyk, procedur, zasad lub instrukcji) stosowanych w procesach zarządzania ryzykiem.

3) Poziom trzeci – działalność audytu SGB-Banku S.A. Zarządzanie na tym poziomie oznacza stworzenie warunków dla regularnej i efektywnej kontroli ryzyka w Banku poprzez umożliwienie Bankowi Zrzeszającemu przeprowadzania audytów, a także stworzenie warunków do skutecznego prowadzenia kontroli lub audytów zewnętrznych, w tym badania ksiąg Banku, kontroli UKNF, itp.

a) Regulamin Organizacyjny Banku oraz regulaminy komitetów odpowiedzialnych za opiniowanie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem prezentują szczegółowo strukturę organizacyjną spełniającą powyższe wymagania.

Podstawowe zasady identyfikacji i pomiaru lub szacowania ryzyka to:

1. Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru/szacowania ryzyka w oparciu o metody i modele, dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości, charakteru oraz zmienności poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody/modele, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Metody/modele stosowane do pomiaru ryzyka są opisane w Zasadach dotyczących danej metody lub danego modelu.
5. Przegląd i aktualizacja metod/modeli lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są co najmniej raz w roku i mogą być przeprowadzane wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.
6. W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.
7. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne.
8. Bank dokłada staranności, aby zakres i założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych dawały podstawy rzetelnej oceny ryzyka, tj.:
 - 1) obejmowały obszary najbardziej narażone na ryzyko lub mogące wygenerować największe ryzyko;
 - 2) w większości wynikały z czynników ryzyka, których zmiana nie wynika bezpośrednio z działań podejmowanych przez Bank;
 - 3) wartości liczbowe przyjmowane w założeniach do testów stanowiły najgorsze

z prawdopodobnych scenariuszy,

4) do czynników ryzyka, które są obowiązkowo poddawane testom warunków skrajnych Bank zalicza w szczególności: wycofywanie depozytów, wzrost kredytów zagrożonych, w tym wynikający z pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej największych klientów Banku, zmianę rynkowych stóp procentowych.

9. Szczegółowe założenia i scenariusze przyjęte w testach warunków skrajnych są zawarte w Zasadach Przeprowadzania Testów Warunków Skrajnych zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą. Ich przegląd i aktualizacja są dokonywane nie rzadziej niż raz w roku.

10. Zarząd Banku, po wprowadzonej zmianie lub wprowadzeniu nowego testu warunków skrajnych, informuje Radę Nadzorczą, nie później niż na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej, o zakresie testów warunków skrajnych, dokonanych zmianach i przyjętych w testach założeniach.

11. Analizy i wnioski są opracowywane w wersji elektronicznej oraz pisemnej i są prezentowane Zarządowi Banku na bieżąco oraz Radzie Nadzorczej co najmniej raz w roku. Wyniki testów warunków skrajnych stanowią obowiązkowy element informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

12. Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych w systemie zarządzania Bankiem, a w szczególności w systemie zarządzania ryzykiem w takich obszarach jak:

- 1) weryfikacja polityki zarządzania poszczególnymi obszarami ryzyka;
- 2) ocena adekwatności przyjętych w Banku limitów;
- 3) ocena skuteczności działań określonych w Banku, m.in. w ramach planów awaryjnych i Planu Naprawy.

13. W przypadkach, w których wyniki testu wskazują, że w sytuacji zrealizowania się warunków skrajnych, zostaną przekroczone wartości krytyczne, Zarząd Banku podejmuje działania ograniczające ryzyko materializacji takiego scenariusza.

Monitorowanie i kontrola ryzyka obejmuje poniższe zasady:

1. Bank wprowadza limity wewnętrzne, odpowiednie do skali i złożoności działalności, ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku zaprezentowane w rozdziałach poświęconych poszczególnym rodzajom ryzyka uznanym za istotne lub w innych dokumentach.

2. Strategie lub polityki dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyk określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i zasady raportowania.

3. Poziomy limitów wewnętrznych są dostosowane do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.

4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie elektronicznej i przedstawiane do zatwierdzenia w formie pisemnej lub drogą poczty elektronicznej.

5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu (w przypadku posiadania danych na ten temat);

- 2) Apetyt Na Ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
 - 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
 - 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem;
 - 5) wyniki testów warunków skrajnych.
6. Co do zasady, każdy limit powinien zawierać wskazanie wartości ostrzegawczej, której przekroczenie jest sygnałem dla Zarządu o konieczności podjęcia natychmiastowego działania celem uniknięcia przekroczenia limitu.
7. Przekroczenia limitów wymagają poinformowania o nich członków Rady Nadzorczej tak szybko jak to jest możliwe, ale nie później niż na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej. Informacja przekazana Radzie Nadzorczej powinna zawierać plan powrotu do wartości przewidzianych limitem i okres jego realizacji. Z zachowaniem limitów określonych w Rozporządzeniu CRR, ustawie Prawo bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
8. Strategie, polityki, zasady dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyk określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
9. Bank może określić limity, dla których przekroczenie jest niedopuszczalne.
10. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Rada Nadzorcza zatwierdzając Strategię Ryzyka lub Zarząd Banku zatwierdzając polityki, zasady i instrukcje dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
11. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
12. Bank opracowuje szczegółowe procedury lub instrukcje dotyczące zasad monitorowania każdego z ryzyk uznanego za istotne.
13. Bank prowadzi kontrole ryzyka na poziomie regularnych kontroli funkcjonalnych oraz kontroli dokonywanych przez Zespół Kontroli Wewnętrznej lub przez audyt wewnętrzny działający z ramienia Banku Zrzeszającego zgodnie z odpowiednimi regulacjami.
14. Bank sprawozdaje wyniki monitoringu i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyk Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej zgodnie z regulacjami wewnętrznymi dotyczącymi danego rodzaju ryzyka, ale nie rzadziej niż raz w roku.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony System Informacji Zarządczej.
2. System Informacji Zarządczej dostarcza, między innymi, informacji na temat:
 - rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
 - profilu ryzyka;
 - stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
 - wyników testów warunków skrajnych;

- skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
- 3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku oraz podjęcie skutecznej decyzji w przypadku konieczności podjęcia działań.
- 4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju ryzyka oraz odbiorców informacji.
- 5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku System Kontroli Wewnętrznej (na poziomie samokontroli oraz kontroli weryfikujących, dokonywanych przez komórkę audytu wewnętrznego).
- 6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura, która, zawiera między innymi, szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych.
- 7. W regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.
- 8. System Informacji Zarządczej obejmuje:
 - informacje bieżące generowane przez pracowników na potrzeby kierowników komórek organizacyjnych,
 - informacje okresowe generowane regularnie przez uprawnione jednostki Banku na potrzeby kierowników liniowych komórek organizacyjnych, naczelników lub dyrektorów, Członków Zarządu i Prezesa Zarządu oraz Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 9. System Informacji Zarządczej działa w oparciu o dane zgromadzone w:
 - głównym systemie operacyjno-księgowym,
 - aplikacjach towarzyszących wykorzystywanych na potrzeby poszczególnych obszarów Banku,
 - rejestrach prowadzonych w aplikacjach MS Office z wykorzystaniem serwerów i dysków współdzielonych, odpowiednio zabezpieczonych przed dostępem osób niepowołanych.

W ramach stosowanych procedur zarządzania ryzykiem Bank wprowadził w formie pisemnej, w szczególności:

- 1) w zakresie **ryzyka kredytowego i koncentracji**:
 - a) Politykę kredytową,
 - b) Instrukcję zarządzania ryzykiem kredytowym zawierającą:
 - zasady zarządzania ryzykiem koncentracji,
 - zasady zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
 - zasady zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
 - c) Zasady inwestowania w instrumenty finansowe,
 - d) Podręcznik Kredytowy – klienci instytucjonalni,
 - e) Instrukcję monitorowania ekspozycji kredytowych,
 - f) Instrukcję monitorowania pojedynczej transakcji kredytowej,
 - g) Instrukcję prawnych form zabezpieczeń wierzytelności,
 - h) Instrukcję tworzenia rezerw celowych,
 - i) Instrukcję windykacji należności,
 - j) Procedurę zarządzania wierzytelnościami restrukturyzowanymi,

- 2) w zakresie **ryzyka walutowego**: Zasady zarządzania ryzykiem walutowym;
- 3) w zakresie **ryzyka stopy procentowej**: Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 4) w zakresie **ryzyka operacyjnego**:
- 5) w zakresie **ryzyka operacyjnego**:
 - a) Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - b) Zasady powierzania wykonywania czynności podmiotom zewnętrznym oraz zawierania innych umów przez Bank,
 - c) Plan utrzymania ciągłości działania,
 - d) Politykę kadrową,
 - e) Zasady przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
 - f) Kodeks współpracy obszaru biznesowego, technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - g) Regulamin klasyfikacji systemów informatycznych,
 - h) Zasady rozwoju systemów informatycznych,
 - i) Instrukcja ochrony danych osobowych,
 - j) Regulamin ochrony informacji,
 - k) Instrukcja zarządzania systemami informatycznymi,
 - l) Regulamin użytkownika,
 - m) Instrukcja ochrony osób i mienia,
 - n) Instrukcja postępowania pracowników w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
 - o) Zasady zarządzania danymi,
 - p) Zasady zarządzania incydentami bezpieczeństwa IT,
 - q) Regulamin zarządzania wyjątkami od Polityki Bezpieczeństwa Informacji,
 - r) Zasady zarządzania projektami w zakresie środowiska teleinformatycznego,
- 6) w zakresie **ryzyka płynności**: Zasady zarządzania ryzykiem płynności i finansowania;
- 7) w zakresie **ryzyka braku zgodności**:
 - a. Politykę zgodności;
 - b. Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym Procedurę anonimowego zgłaszania informacji o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości lub naruszenia przepisów prawa wewnętrznego lub przyjętych przez Bank Standardów postępowania;
 - c. Zasady opracowywania i wprowadzania wewnętrznych aktów normatywnych,
 - d. Zasady zarządzania konfliktami interesów,
 - e. Zasady składania i rozpatrywania skarg i reklamacji,
- 8) W zakresie **ryzyka kapitałowego**:
 - a) Strategię zarządzania i planowania kapitałowego,
 - b) Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko,
 - c) Zasady szacowania kapitału wewnętrznego.

Ponadto Bank wprowadził regulacje w obszarze innych ryzyk, w tym:

- a) Politykę ładu korporacyjnego,
- b) Zasady polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału,

- c) Zasady polityki informacyjnej w kontaktach z klientami, udziałowcami i inwestorami,
- d) Instrukcję system informacji zarządczej,
- e) Politykę zmiennych składników wynagrodzeń;
- f) Instrukcję wdrażania nowych produktów;
- g) Zasady planowania,
- h) Politykę wynagrodzeń,
- i) Zasady powoływania Członków Zarządu.

Zgodnie z zapisami powyższych procedur głównymi celami strategicznymi w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka są:

1. Ryzyko rynkowe, w tym:

a) ryzyko walutowe,

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku; prowadzenie transakcji wymiany walut z bankiem zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 2) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- 3) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z bankiem zrzeszającym;
- 4) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

b) ryzyko stopy procentowej,

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 3) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem.

c) **ryzyko cenowe** – nie występuje w Banku.

2. Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

1. Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego.
2. Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity).
3. Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
4. Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie).
6. Testy warunków skrajnych.
7. Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku rozpatrywane jest w dwóch aspektach:

- a) ryzyka pojedynczej transakcji,
- b) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Na proces **zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji** składa się:

1. w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem (identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu):
 - a) pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego, limitu
 - b) jednolity sposób badania zdolności kredytowej w danej grupie klientów,
 - c) zróżnicowanie sposobu oceny zdolności kredytowej dla poszczególnych grup klientów,
 - d) podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu;
 - e) stosowanie wzorów umów, zawierających niezbędne zapisy do skutecznego odzyskiwania należności
2. w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:
 - a) badanie terminowości spłat kredytów i odsetek ,

- b) ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
 - c) klasyfikowanie kredytów do odpowiednich kategorii ryzyka,
 - d) wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka,
 - e) kontrola przestrzegania limitów jednostkowych oraz na ekspozycje kredytowe;
3. ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń, w tym m.in. określenie przyjmowanych form zabezpieczeń dla poszczególnych produktów, jak też sposobów oceny, weryfikacji i aktualizacji ich wartości,
4. w ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank (kontrola bieżąca i funkcjonalna):
- a) stosuje standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych,
 - b) ogranicza wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity koncentracji,
 - c) stosuje odpowiedni podział kompetencji w podejmowaniu decyzji kredytowych.
5. prawidłowe prowadzenie windykacji i nadzór nad kredytami zagrożonymi.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu **do łącznego zaangażowania** kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

1. Opracowania polityki kredytowej;
2. Ustalenia pożądanej struktury portfela kredytowego;
3. Dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji);
4. Identyfikacji i pomiaru ryzyka poprzez:
 - a) analizę struktury portfela kredytowego podmiotową, rodzajową i jakościową;
 - b) ocenę poziomu kredytów zagrożonych w kredytach ogółem ocenę jakości portfela kredytowego;
 - c) ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku;
 - d) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych;
 - e) analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji;
 - f) przeprowadzanie testów warunków skrajnych portfela kredytowego;
5. Analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych (kwoty odzyskane w procesie windykacji) i wyznaczanie minimalnego wskaźnika odzyskania ekspozycji zagrożonych z posiadanych zabezpieczeń na poziomie:
 - Dla zabezpieczeń na nieruchomościach 40%
 - Dla zastawu rejestrowego 60%
 - Dla przewłaszczenia 60%
6. Monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka;
7. Monitorowania kapitału ekspozycji lub wartości nominalnej zobowiązania pozabilansowego wobec podmiotów o których mowa w art.79a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
8. Monitorowania wielkości tworzonych rezerw celowych na należności zagrożone;

9. Monitorowania i kontroli stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
10. Monitorowania skuteczności działań windykacyjnych;
11. Stosowania odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
 - a) opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych,
 - b) stosowanie limitów koncentracji,
 - c) badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych standardów postępowania.
12. Przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - a) Organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych;
 - b) Prawidłowym przepływie informacji;
 - c) Odpowiednim doborze i szkoleniu kadr.
13. Monitoring ryzyka całego portfela kredytowego dokonywany zgodnie z Instrukcją System Informacji Zarządczej częstotliwością miesięczną lub kwartalną i raportowany Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej.

3. Ryzyko płynności,

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- b) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrz bankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- b) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- c) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- d) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- e) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- f) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- g) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;

h) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4. Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 2) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

5. Ryzyko utraty reputacji

Celem zarządzania ryzykiem utraty reputacji jest utrzymanie prawidłowych relacji z Udziałowcami, Klientami, aby nie dopuszczać do nieprzewidzianych sporów sądowych w przypadku negatywnego odbioru wizerunku Banku istnieje ryzyko szybkiego wycofania środków z Banku, co może wpłynąć negatywnie na sytuację finansową.

Zarządzanie ryzykiem reputacji odbywa się w ramach ryzyka operacyjnego i obejmuje w szczególności:

- 1) rejestrowanie zaistniałych zdarzeń wizerunkowych oraz skutków postaci strat reputacyjnych,
- 2) analizowanie i ocena strat reputacyjnych,
- 3) identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych.

6. Ryzyko kapitałowe

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury, odbudowy funduszu zasobowego, zmniejszonego w wyniku pokrycia straty finansowej oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) dążenie do osiągnięcia łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,25%;
- 4) dążenie do osiągnięcia współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25%;
- 5) dążenie do osiągnięcia współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 5,75%;
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 97%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 8,25%;
- 7) dążenie do takiej struktury kapitału Tier I, aby kapitał zasobowy stanowił 70% kapitału Tier I;

- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez uzyskanie takiej struktury funduszu udziałowego, ograniczenie pakietów do 5 % funduszu udziałowego, ograniczenie nie dotyczy już posiadanych udziałów
- 9) przekazywanie na fundusze własne 100% nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5%, zgodnie z założeniami Systemu Ochrony SGB;
- 11) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego; Bank zgodnie z założeniami planuje przystąpienie do Grupy IPS w III kwartale 2018r.
- 12) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji - (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego), tak aby nie stanowiło ono jednocześnie:
 - a) więcej niż 10% funduszy własnych Banku,
 - b) więcej niż 10% funduszy własnych tych podmiotów,
- 13) utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 4,0%.

7. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności Bank definiuje jako skutki nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania/standardów rynkowych.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego, tj. normami zawartymi m.in. w kodeksach dobrych praktyk.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację ryzyka;
- 2) analizę/ocenę ryzyka;
- 3) kontrolę ryzyka, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz mechanizmów ograniczających ryzyko;
- 4) monitorowanie ryzyka;
- 5) raportowanie.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności oznacza:

- 1) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 3) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 4) podejmowanie działań mających na celu ograniczenie ryzyka braku zgodności oraz ryzyka utraty reputacji i ryzyka operacyjnego;

5) budowanie korzystnego wizerunku Banku, jako instytucji przestrzegającej przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów postępowania.

Bank podejmuje działania służące zapobieganiu lub minimalizowaniu ryzyka braku zgodności stosując środki o charakterze organizacyjnym, proceduralnym i kontrolnym, jak również zapobiega występowaniu lub działa na rzecz minimalizowania ryzyka braku zgodności, dążąc do zapewnienia zgodności w zakresie:

- 1) tworzenia wewnętrznych aktów prawnych;
- 2) tworzenia oferty produktowej;
- 3) działania komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

Wdrożona w Banku polityka zgodności oraz zasady zarządzania ryzykiem Bank funkcjonują w oparciu o zapisy:

- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR);
- 2) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV);
- 3) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r., Prawo bankowe;
- 4) Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych;
- 5) Statutu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie;
- 6) Strategii działania oraz Programu Postępowania Naprawczego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie;
- 7) Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie;
- 8) Regulaminu organizacyjnego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w Banku w szczególności następujące obszary:

- 1) przepisy i regulacje związane z prawem bankowym (w tym procedury udzielania kredytów);
- 2) przepisy i regulacje związane z działalnością inwestycyjną;
- 3) polityka informacyjna dotycząca ujawnień, obowiązki informacyjne Banku;
- 4) ochrona danych osobowych;
- 5) ochrona konkurencji i konsumentów oraz zwalczanie nieuczciwej konkurencji,
- 6) reklama produktów i usług bankowych;
- 7) przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym;
- 8) tajemnica bankowa, informacje poufne, tajemnica zawodowa, tajemnica przedsiębiorstwa;
- 9) przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 10) relacje z klientami, transakcje klientów, w tym tworzenie listy kontrahentów, z którymi Bank nie zamierza lub nie powinien podejmować współpracy;
- 11) rozwijanie nowych modeli biznesowych lub tworzenie nowych produktów, w szczególności pod kątem ich zgodności z przepisami prawa;

- 12) etyka bankowa (dobre praktyki bankowe) zgodnie z Kodeksem Etyki Bankowej przyjętym przez Związek Banków Polskich oraz wewnętrznymi regulacjami w zakresie standardów postępowania;
- 13) zagadnienia dotyczące konfliktów interesów, darowizn i podarunków, zachęt, transakcji własnych;
- 14) przyjmowanie zgłoszeń naruszeń compliance, postępowania wyjaśniające;
- 15) umowy outsourcingowe;
- 16) prawo pracy, w tym problematyka związana mobbingiem i dyskryminacją.

Obowiązek zapobiegania lub minimalizowania ryzyka braku zgodności spoczywa na wszystkich pracownikach Banku.

8. Ryzyko Bancassurance

Celem strategicznym w zakresie ryzyka bancassurance jest utrzymanie niskiego poziomu ryzyka, poprzez:

- 1) zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy Klientów,
- 2) zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy Banku.

Realizacja celu dokonywana jest poprzez:

- 1) właściwy podział zadań i organizację procesów zarządzania ryzykiem bancassurance,
- 2) nadzór nad efektywnością procesów zarządzania ryzykiem bancassurance i poziomem ryzyka.

9. Ryzyko Strategiczne

Ryzyko strategiczne jest to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Jest ono rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych:

- 1) błędnymi decyzjami,
- 2) decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny
- 3) podjęciem niewłaściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku,
- 4) brakiem lub wadliwą realizacją przyjętego Programu Postępowania Naprawczego
- 5) zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym, jest utrzymanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych w/w czynnikami.

47. Dla wszystkich aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych

- 1) informacje na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności,

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika tylko z operacji bilansowych zaliczonych do portfela Bankowego.

Za aktywa i pasywa wrażliwe na zmianę stóp procentowych Bank uznaje te od których naliczone odsetki stanowią przychody lub koszty odsetkowe Banku, którymi głównie są:

- rachunki bieżące i pomocnicze złotowe i walutowe w Banku zrzeszającym oraz w innych bankach,
- lokaty złotowe i walutowe w Banku zrzeszającym oraz w innych bankach,
- dłużne papiery wartościowe,
- kredyty złotowe i walutowe ze środków własnych udzielone podmiotom sektora finansowego, niefinansowego oraz instytucjom samorządowym,
- zobowiązania złotowe i walutowe wobec Banku zrzeszającego (kredyty i lokaty),
- kredyty zaciągnięte przez Bank,
- depozyty,
- wyemitowane obligacje.

Terminy zmiany oprocentowania są zgodne z zapisami w stosownych umowach, w tym w szczególności:

- dla pozycji o stałych stopach procentowych terminem zmiany oprocentowania jest termin zapadalności/wymagalności,
- dla pozycji o oprocentowaniu uzależnionym od stóp Narodowego Banku Polskiego terminem zmiany oprocentowania jest najbliższe posiedzenie Rady Polityki Pieniężnej,
- dla pozycji o oprocentowaniu zmiennym, uzależnionym od stawek własnych Banku jest na ogół okres jaki zwyczajowo upływa od zmiany stóp Banku centralnego a zmiany stawek procentowych uchwalanej przez Zarząd Banku,
- dla pozycji o zmiennym oprocentowaniu o stawkach bazowych rynku międzybankowego terminy zmiany oprocentowania uzależnione są od indywidualnych zapisów w umowach, najczęściej jest to pierwszy dzień po zakończeniu miesiąca lub pierwszy dzień nowego kwartału kalendarzowego.

W profilu ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące czynniki ryzyka:

- różnice w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów – ryzyko przeszacowania,
- niedoskonałe powiązanie (korelację) pomiędzy zmianami stóp bazowych stosowanych w Banku – ryzyko bazowe,
- prawo, jakie posiada klient Banku do zmiany wielkości i harmonogramu przepływów gotówkowych – ryzyko opcji klienta,
- niejednakowe zmiany stóp procentowych w obrębie całego spektrum terminów dotyczące tego samego indeksu – ryzyko krzywej dochodowości.

Podstawą do pomiaru poziomu ryzyka stopy procentowej jest zestawienie aktywów i pasywów Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych według terminów przeszacowania (tj. okresu pomiędzy dniem sprawozdania a najbliższym dniem zmiany oprocentowania) – Luka stopy procentowej.

Luka stopy procentowej na datę 31.12.2017 roku prezentuje się następująco:

okres	do 1 dnia	1 – 30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	pow.12 m-cy
wielkość luki	98 346 005	170 475 442	-408 361 453	-27 121 304	-18 800 770	0,00
% sumy bilansowej	16,18%	28,05%	67,20%	4,46%	3,09%	0,00%

Bank dokonuje pomiaru wpływu zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne prze założeniu, równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o 1 pp.

Niekorzystna sytuacja występuje w przypadku spadku stóp procentowych i wielkość ryzyka wynosi:

- z tytułu ryzyka przeszacowania 844 283 zł, co stanowi 3,9% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 1,7% funduszy własnych;
- z tytułu ryzyka bazowego 110 062 zł, co stanowi 0,5% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 0,2% funduszy własnych;
- z tytułu ryzyka krzywej dochodowości 172 742 zł, co stanowi 0,8% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 0,3% funduszy własnych;
- z tytułu ryzyka opcji klienta 0,00 zł, co stanowi 0,0% annualizowanego wyniku odsetkowego oraz 0,0% funduszy własnych.

1) informacje na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumę wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi pomniejszonej o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących, bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą wymogu o którym mowa w art. 128 ustawy Prawo Bankowe:

2) informacje na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumę wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi pomniejszonej o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących, bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą wymogu o którym mowa w art. 128 ustawy Prawo Bankowe:

PLN			Do 1 dnia	Od 2 dni do tygodnia	Powyżej tygodnia do 1 m-a	od 1 do 3 m-y	od 3 do 6 m-y	od 6 m-y do 1 roku	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat
1			2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe			19 195 694,00	0,00	3 832 867,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kredyty na nieruchomości komercyjne i pozostałe			117 997 676,00	0,00	36 239 787,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Portfel kredytowy			271 914 123,00	0,00	94 756 731,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Instrumenty kapitałowe i dłużne			0,00	0,00	75 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość aktywów odsetkowych			272 152 058,00	109 760 359,00	129 656 731,00	13 000 000,00	0,00	140 045,00	140 053,00	0,00	2 947 197,00
Wartość pasywów odsetkowych			340 743 662,00	0,00	45 377 364,00	116 000 172,00	27 121 304,00	18 800 770,00	0,00	0,00	0,00
Informacje uzupełniające	Portfel handlowy	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Portfel bankowy	pozycja długa	0,00	109 760 359,00	84 279 367,00	0,00	0,00	0,00	140 053,00	0,00	2 947 197,00
		pozycja krótka	68 591 604,00	0,00	0,00	103 000 172,00	27 121 304,00	18 660 725,00	0,00	0,00	0,00
	pozycja / luka	pozycja długa	0,00	109 760 359,00	84 279 367,00	0,00	0,00	0,00	140 053,00	0,00	2 947 197,00
		pozycja krótka	68 591 604,00	0,00	0,00	103 000 172,00	27 121 304,00	18 660 725,00	0,00	0,00	0,00
EUR			Do 1 dnia	Od 2 dni do tygodnia	Powyżej tygodnia do 1 m-a	od 1 do 3 m-y	od 3 do 6 m-y	od 6 m-y do 1 roku	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat
Wartość aktywów odsetkowych			4 969 472,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość pasywów odsetkowych			5 597 552,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Informacje uzupełniające	Portfel handlowy	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Portfel bankowy	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	628 080,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	pozycja / luka	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	628 080,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
USD			Do 1 dnia	Od 2 dni do tygodnia	Powyżej tygodnia do 1 m-a	od 1 do 3 m-y	od 3 do 6 m-y	od 6 m-y do 1 roku	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat
Wartość aktywów odsetkowych			35 011,00	0,00	104 439,00	417 756,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wartość pasywów odsetkowych			652 402,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Informacje uzupełniające	Portfel handlowy	pozycja długa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Portfel bankowy	pozycja długa	0,00	0,00	104 439,00	417 756,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	617 391,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	pozycja / luka	pozycja długa	0,00	0,00	104 439,00	417 756,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		pozycja krótka	617 391,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM:										-20 970 105,00	

Bank określił zmianę wyniku odsetkowego z tytułu zmiany stóp procentowych, wg wzoru:

$Wielkość\ luki = zmiana\ stopy * ilość\ dni\ dla\ danej\ luki / 365$

- Wielkość luki i zmiana stopy wykazywane są z odpowiednim znakiem
- Zmiana stopy uwzględnia „mnożnik” w formule oprocentowania
- Ilość dni dla poszczególnych dni jest następująca:

do 1 dnia	1 dzień do 1-m-ca	1-3 m-ce	3-6 m-cy	6-12 m-cy
364	349	305	230	95

Założenie, że produkty ulegają przeszacowaniu w połowie przedziału.

Ekspozycje kredytowe będące aktywami lub zobowiązaniami bilansowymi i pozabilansowymi pomniejszone o wartość rezerw celowych i odpisów amortyzacyjnych bez zabezpieczeń prawnych, które są podstawą wymogu, o którym mowa w art. 128 Prawa Bankowego:

Treść	Wartość na 31.12.2017r.		Wartość na 31.12.2016r.		Zmiana w zł
	Wartość ekspozycji	Struktura %	Wartość	Struktura %	
1	2	3	4	5	6
eks pozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych	2 870 906,27	0,73%	5 900 680,08	1,15%	-3 029 773,81
eks pozycje wobec podmiotów sektora publicznego	6 130 638,85	1,56%	879 069,27	0,17%	5 251 569,58
eks pozycje wobec instytucji	5 225 090,97	1,33%	18 665 902,59	3,65%	-13 440 811,62
eks pozycje wobec przedsiębiorstw	8 591 048,42	2,19%	10 110 957,07	1,98%	-1 519 908,65
eks pozycje detaliczne	197 289 495,87	50,36%	55 632 369,70	10,89%	141 657 126,17
eks pozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	70 779 540,11	18,07%	195 048 668,23	38,17%	-124 269 128,13
eks pozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	100 870 207,63	25,75%	224 795 369,70	43,99%	-123 925 162,07
Razem	391 756 928,12	100,00%	511 033 016,64	100,00%	-119 276 088,52

Tabela zawiera wartość pozycji bilansowych i pozabilansowych

48. Dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych analizę wiekową przeterminowanych na dzień bilansowy aktywów finansowych.

Należności od sektora niefinansowego przeterminowane na dzień 31.12.2017r., do 90 dni wynosiły 294 224 369 zł, powyżej 90 dni wynosiły 154 963 300 zł.

Należności do sektora budżetowego przeterminowane na dzień 31.12.2017r., do 90 dni wynosiły 11 972 026 zł, powyżej 90 dni wynosiły 0,00 zł.

49. Informacje o charakterze i celu gospodarczym zawartych przez jednostkę umów nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki – nie wystąpiły.

50. Informacja o prowadzonej przez Bank działalności powierniczej. Bank nie prowadzi działalności powierniczej.

51. Informacja o sekurytyzacji aktywów Banku z wyszczególnieniem co najmniej: - nie dotyczy.

52. Informacje z zakresu rachunku przepływów środków pieniężnych;

1). określenie środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów pieniężnych:

ŚRODKI PIENIĘŻNE				
Przyjęte do przepływów	Na dzień 31.12.2017r.	Struktura	Na dzień 31.12.2016r.	Struktura
1	2	3	4	5
Zysk netto		x		x
Działalność operacyjna	-1 478 219,59	56%	-81 195 407,09	100%
Działalność inwestycyjna	5 825 758,88	-220%	-43 695,61	0%
Działalność finansowa	-7 000 000,00	264%	0,00	0%
Razem	-2 652 460,71	100%	-81 239 102,70	100%

ŚRODKI PIENIĘŻNE				
Przyjęte do przepływów	Na dzień 31.12.2017r.	Struktura	Na dzień 31.12.2016r.	Struktura
1	2	3	4	5
Środki pieniężne w kasie	7 722 792,97	55%	9 852 306,98	59%
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	6 321 028,81	45%	6 843 975,51	41%
Razem	14 043 821,78	100%	16 696 282,49	100%

2). Wyjaśnienia na temat przyjętego podziału działalności na:

- a). Operacyjną – przepływy wynikające z działalności Banku zgodne z zezwoleniem na prowadzenie (kredyty, depozyty).
- b). Inwestycyjną – wpływy (wypływy) wynikające ze sprzedaży środków trwałych i WNiP oraz innych aktywów inwestycyjnych.
- c). Finansową – ukazanie przepływów wynikających z pozyskiwania i utrzymywania źródeł finansowania aktywów.

3) Wykaz korekt oraz wpływów i wydatków, do pozycji których kwoty przekraczają 5% ogólnej ich sumy z danej działalności:

- a) W lutym Bank sprzedał papierów dłużnych SGB w kwocie 6 mln zł;
 - b) W grudniu 2017r. Bank spłacił pożyczki podporządkowane w wysokości 7 000 000 zł.
- W pozycji „Zmiana stanu należności od sektora niefinansowego i sektora budżetowego” wykazywana jest zmiana stanu pozycji „Inne aktywa – pozostałe” w kwocie 6 653 902,05 zł.

4) Przyczyny powstania różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów środków pieniężnych: - nie wystąpiły.

53. Informacja w odniesieniu do sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy, w ciągu którego nastąpiło połączenie jednostek: - nie dotyczy.

54. Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji: - nie dotyczy.

55. Dane o wartościach instrumentów finansowych klientów zapisanych na rachunkach papierów wartościowych, wycenianych według zasad określonych w rozporządzeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego, w podziale na: - nie wystąpiły.

56. Informacje o towarach giełdowych klientów: - nie występują.

57. Informacje, które mogłyby wpłynąć w istotny sposób na ocenę sytuacji finansowej, majątkowej oraz wynik finansowy:

Informacje dotyczą zmiany zasad rachunkowości. (szczegółowy opis w I części Informacji dodatkowej sprawozdania finansowego).

a) Odkup wierzytelności

W 2017 r. Bank dokonał dwóch odkupów wierzytelności z SGB – Banku S.A. sprzedanych w październiku 2016 r.

Na podstawie porozumienia z dnia 01.08.2017 r. odkupiono ekspozycje wraz z należnymi odsetkami i prowizjami na łączną kwotę 36 167 823,62 zł, natomiast na podstawie porozumienia z dnia 04.12.2017 r. odkupiono ekspozycje wraz z należnymi odsetkami i prowizjami na łączną kwotę 18 066 278,37 zł.

b) Sprzedaż wierzytelności

W 2017 r. Bank przeprowadził trzy transakcje sprzedaży wierzytelności spisanych do ewidencji pozabilansowej na łączną kwotę - 30 696 243,35 zł. Przychód z transakcji wyniósł: 2 217 930,47 zł.

c) Spisanie kredytów na ewidencję pozabilansową

W 2017 r. Bank dokonał spisania w ciężar rezerw i przeniesienia do ewidencji pozabilansowej należności kredytowych na łączną kwotę kapitału: 51 555 129,44 zł.

58. Naliczenie podatku dochodowego od osób prawnych oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

I	Koszty ogółem		106 435 157,15 zł
II	Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów w tym:		65 611 961,11 zł
	1. odsetki naliczone niezapadłe		2 732 500,02 zł
	2. odpisy na rezerwy celowe		
	z rachunku zysków i strat	64 748 134,85 zł	
	REZERWA NA KOSZTY 2015	792 791,59 zł	
	Odpis na kapitał	4 576 678,37 zł	
	Rezerwa	176 000,00 zł	60 088 171,95 zł
	Rezerwa	1 074 300,43 zł	
	MINUS ODPISY NA NAL. UPRAWDOPODOBNIONE	11 279 733,29 zł	
	RAZEM	60 088 171,95 zł	
	3. odpisy z tytułu:		
	zuzycia samochodu osobowego o wartości powyżej 20.000 EURO	44 224,49 zł	
	przeliczone na PLN		
	składek na ubezpieczenie samochodu o wartości powyżej 20.000 EURO	1 739,56 zł	
	oraz art. 16 ust. 1 pkt 4 i 49	0,00 zł	
	RAZEM	45 964,05 zł	45 964,05 zł
	4. strat w środkach trwałych i wnip powstałych w wyniku likwidacji nie w pełni umorzonych, jeżeli utraciły przydatność gospodarczą na skutek zmiany rodzaju działalności (art. 16 ust. 1 pkt 5)		0,00 zł
	5. strat powstałych w wyniku likwidacji nie w pełni umorzonych środków trwałych jeżeli utraciły przydatność gospodarczą na skutek zmiany rodzaju działalności (art. 16 ust. 1 pkt 6)		0,00 zł
	6. wydatków na nabycie pochodnych instrumentów finansowych, do czasu realizacji praw wynikających z tych instrumentów, albo rezygnacji z realizacji praw, albo ich odpłatnego zbycia (art. 16 ust. 1 pkt 8 b)		0,00 zł
	7. odpisy i wpłaty na fundusze tworzone przez podatnika na podstawie ust. o rachunkowości (art. 16 ust. 1 pkt 9)		0,00 zł
	8. wydatków na spłatę pożyczek (wyjątek - skapitalizowane odsetki) w tym:		
	na spłatę innych zobowiązań w tym z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń (art. 16 ust. 1 pkt 10)	0,00 zł	0,00 zł
	9. darowizny i ofiary (art. 16 ust. 1 pkt 14)		400,00 zł
	10. jenożarowych odszkodowań powypadkowych z tytułu chorób zawodowych oraz dodatkowej składki ubezpieczeniowej w przypadku pogorszenia warunków pracy (art. 16 ust. 1 pkt 16)		0,00 zł
	11. pozostałe koszty nkup - aktualizacja - utrata wartości		275 506,99 zł
	12. grzywny i kary pieniężne orzeczone w postępowaniu karnym, karnym skarbowym, administracyjnym i w sprawach o wykroczenie oraz odsetek od tych pozycji (art. 16 ust. 1 pkt 18)		132 208,58 zł
	13. kary, opłaty i odszkodowania oraz odsetki z tytułu:		
	nieprzestrzegania przepisów w zakresie bhp	0,00 zł	
	niewykonania nakazów organów nadzoru i kontroli (art. 16 ust. 1 pkt 19)	0,00 zł	
	RAZEM	0,00 zł	0,00 zł
	14. wierzytelności odpisanych jako przedawnione (art. 16 ust. 1 pkt 20)		65,64 zł
	15. odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wypłat należności budżetowych (art. 16 ust. 1 pkt 21)		0,00 zł
	16. wydatków na wykup obligacji, pomniejszych o kwotę dyskonta (art. 16 ust. 1 pkt 23)		0,00 zł
	17. rezerw na pokrycie wierzytelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona z wyjątkiem określonym w art. 16 ust. 1 pkt 26		0,00 zł
	18. wierzytelności odpisanych jako niesciągalne z wyjątkiem tych, które uprzednio zarachowano jako przychody należne i których nieściągalność została udokumentowana (art. 16 ust. 1 pkt 25)		0,00 zł
	19. koszty reprezentacji, w szczególności poniesionych na usługi gastronomiczne, zakup żywności oraz napojów, w tym alkoholowych (art. 16 ust. 1 pkt 28)		36 531,58 zł
	20. wydatki poniesione na rzecz pracowników z tytułu używania przez nich samochodów na potrzeby podatnika w wysokości przekraczającej kwotę ustaloną przy zastosowaniu stawek za 1 km przebiegu pojazdu (art. 16 ust. 1 pkt 29)		0,00 zł
	21. wpłaty z tytułu naliczonych składek PFRON (art. 16 ust. 1 pkt 36)		87 848,00 zł
	22. składki na rzecz organizacji, do których przynależność nie jest obowiązkowa (art. 16 ust. 1 pkt 37)		
	RAZEM ZAPŁACONE SKŁADKI:	7 950,00 zł	
	(minus)		
	1) składka na rzecz KZBS w wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty odpowiadającej 0,15% kwoty wynagrodzeń wypłaconych w poprzednim roku podatkowym, stanowiących podstawę	1 000,00 zł	
	2) składka na rzecz Krajowej Rady Spółdzielczej naliczona i przekazana 30x12 limit KUP = 360,00 zł	360,00 zł	6 590,00 zł
	3) składka na rzecz Związku Rewizyjnego naliczona i zapłacona limit (do KUP) 170x12= 2 040,00 zł	0,00 zł	
	Różnica do opodatkowania (NKUP)	6 590,00 zł	
	23. wydatki na rzecz osób wchodzących w skład Rady Nadzorczej, Komisji Rewizyjnej lub organów stanowiących osób prawnych z wyjątkiem wynagrodzeń wypłaconych z tytułu pełnionych funkcji (art. 16 ust. 1 pkt 38a)		12 549,72 zł
	24. inne (korekta odsetek z lat ubiegłych)		2 193 624,58 zł
	*) świadczenia pracownicze (poz. II.12.c minus poz.III.b minus poz. V. 6 = konto 582 BZ minus BO		

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie
za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

III	Koszty stanowiące koszt uzyskania przychodów w tym:		
	a). odsetki konto nie zaliczone do k.u.p w 2017 roku	3 808 903,39 zł	
	b). wypłata świadczeń pracowniczych z utworzonych rezerw *)	19 600,00 zł	
	c). koszty zapłacone z góry (BZ - BO)	1 717 618,66 zł	
	d). rozliczenia międzyokresowe - koszty do zaplaceniu dotyczące 20... roku (BZ 200.. roku były w 200.. roku k.u.p.)	0,00 zł	
	e). rezerwa na nieściągalność uprawdopodobnioną	0,00 zł	5 546 122,05 zł
	f). rezerwa - 25% kwoty kredytów wątpliwych i straconych	0,00 zł	
	f). amortyzacja naliczana według przepisów ustawy o podatku dochodowym osób prawnych (niewynikająca z przepisów ustawy o rachunkowości)	0,00 zł	
	rezerwa na koszty	0,00 zł	
	RAZEM	5 546 122,05 zł	
I - II + III	Razem koszty uzyskania przychodów		46 369 318,09 zł
IV	Przychody ogółem		120 948 409,25 zł
V	Przychody nie zaliczane do podstawy opodatkowania w tym:		85 798 802,57 zł
	1. odsetki niezapadłe		14 892 118,66 zł
	2. zwrócone udziały i wkłady		0,00 zł
	3. przychody otrzymane na utworzenie lub powiększenie kapitału udziałowego		0,00 zł
	4. przychody przyszłych okresów		5 412 181,20 zł
	5. przychody z tytułu prowizji z lat ubiegłych rozliczone w przychody 2016 roku		0,00 zł
	6. prowizja rozliczona w czasie oraz prowizje zastrzeżone		0,00 zł
	7. rozwiązanie rezerw na należności		64 580 222,62 zł
	8. rozwiązanie rezerwy utworzonej na inne cele		760 500,00 zł
	9. niezrealizowane różnice kursowe (saldo sald - należności wyliczonych na dzień bilansowy)		0,00 zł
	10. otrzymana dywidenda (art.. 7 ust. 3 pkt 2)		0,00 zł
	11. inne tytuły		153 780,09 zł
VI	Przychody zwiększające podstawę opodatkowania w tym:		6 525 157,08 zł
	1. zrealizowane różnice kursowe		0,00 zł
	2. otrzymane prowizje		46 463,40 zł
	3. przychody otrzymane w 2016 r. a nie zaliczone do podstawy opodatkowania w 2017 roku		296 577,75 zł
	4. wartość umorzonych lub przedawnionych art. 12 ust. 1 pkt 3 (z zastrz. art. 12 ust. 4 pkt 8):		0,00 zł
	5. wartość zwróconych wierzytelności, uprzednio zaliczonych do odpisanych lub umorzonych i zaliczonych do KUP (art. 12 ust. 1 pkt 4)		0,00 zł
	6. należności umorzone, przedawnione lub odpisane jako nieściągalne w tej części, od której dokonane odpisy aktualizujące zostały zaliczone do KUP		0,00 zł
	7. równowartość odpisów aktualizujących wartość należności, uprzednio zaliczonych do KUP		0,00 zł
	8. rozwiązane lub zmniejszone rezerwy zaliczone uprzednio do KUP, a). rozwiązanie rezerwy z tyt. wierzytelności których uprzednio nieściągalność została uprawdopodobniona b). rozwiązanie rezerw utworzonych na pokrycie 25% kwoty kredytów wątpliwych i straconych c). inne	2 635 184,93 zł 0,00 zł 9 911,22 zł	2 645 096,15 zł
	RAZEM	2 645 096,15 zł	
	9. rezerwa na ryzyko ogólne utworzona zgodnie z art. 130 Prawa Bankowego - rozwiązana lub wykorzystana		
	10. prowizje należne od rachunków bankowych nie pobrane z powodu braku środków na rachunku		1 236,02 zł
	11. Odsetki pobrane z góry (BZ konto 531) oraz prowizje zastrzeżone		3 106 427,24 zł
	12. inne tytuły		429 356,52 zł
IV - V + VI	Razem przychody do opodatkowania		41 674 763,76 zł
A	Podstawa opodatkowania (zysk + / strata -)		-4 694 554,33 zł
B	Odliczenia od dochodu w tym:		0,00 zł
	1. straty z lat ubiegłych z tego: RAZEM	0,00 zł	0,00 zł
	2. darowizny (art. 18 ust.1 pkt 1 do 10 %)		0,00 zł
	3. darowizny (art. 18 ust.1 pkt 7 do 10 %)		0,00 zł
	4. inne odliczenia		0,00 zł
C	Dochód podlegający opodatkowaniu		-4 694 554,00 zł
D	Podatek 19 %		-891 965 zł
E	Należny podatek		
F	Podatek naliczony przez podmiot		279 807 zł
G	Różnica		-1 171 772 zł

Treść	Rozliczenie dokonane w ciągu roku obrotowego		
	Stan na BZ	Stan na BO	Różnica stanów
1	2	3	4
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	577 100,00	1 248 959,00	-671 859,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12 565 549,00	21 757 059,00	-9 191 510,00

Sporządził: Jacek Staroniewski – Główny Księgowy

GŁÓWNY KSIĘGOWY

Jacek Staroniewski

ZARZĄD BANKU:

1. Andrzej Kopeć

Członek Zarządu
p.o. Prezes Zarządu

2. Jakub Bilnik

Członek Zarządu

3. Grzegorz Olecki

Członek Zarządu

POLSKI BANK SPÓŁDZIELCZY
w Ciechanowie

.....
(pieczęć firmowa)

Ciechanów, dnia 29.05.2018 roku